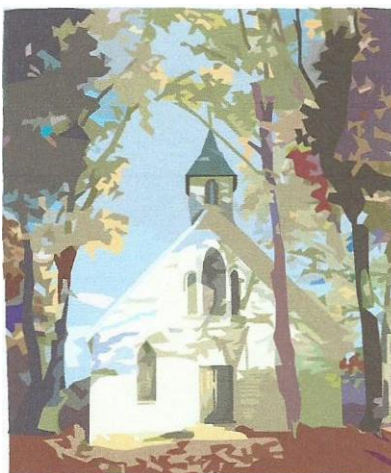

Som jag kommer ihåg begravningar från förr.

Då en släkting eller granne gått ur tiden var det vanligt att den döde skulle hedras vid begravningen med släktingen eller grannens närvaro. Var det en granne i byn gjorde man en äreport vid sin utfart till vägen där liktåget skulle gå fram. Äreporten bestod av hackat granris som ströddes på vägen, ofta bildandes ett kors med en ram runt omkring.

Man samlades i sorgehuset ca 4-5 timmar innan själva akten i kyrkan som i regel inte började förrän vid tidig eftermiddag. Att man samlades så tidigt var för att hinna äta en stadig måltid och hålla en kort minnesstund hemma innan avfärden. Vägen var över två mil lång och det enda man hade som fortskaffningsmedel var hästskjuts. Det lästes en bön och de församlade sjöng en psalm.

Vid sommartid var kanske kistan placerad utomhus där de närvarande gick fram för att se den döde en sista gång innan locket spikades på. Färden gick sedan de två milen ut till Ramdala kyrka, där akten ägde rum. Jag tror också att de hemmavarande i gårdarna, till exempel barnen som inte var med i sorgehuset, stod tysta ute vid vägen medan liktåget åkte förbi. Efter ytterligare några timmar var de åter församlade i sorgehuset. Nu var nog stämningen mera lätt. Det bjöds på mat, kaffe och tårta, dekorerad med svart chokladkors. Det kunde också bli en sup för karlarna.

Dagen efter var det "efterkalas" för barnen och de äldre som inte orkat vara med på själva begravningsdagen. Det blev då kaffe och kakor som blivit över från föregående dag. Den som inte orkade äta upp sina kakor fick dem med i en påse hem.

Längre tillbaka i tiden, har det berättats, att begravningarna varade i dagarna tre, ofta med flytande tillskott.

Barbro Olsson